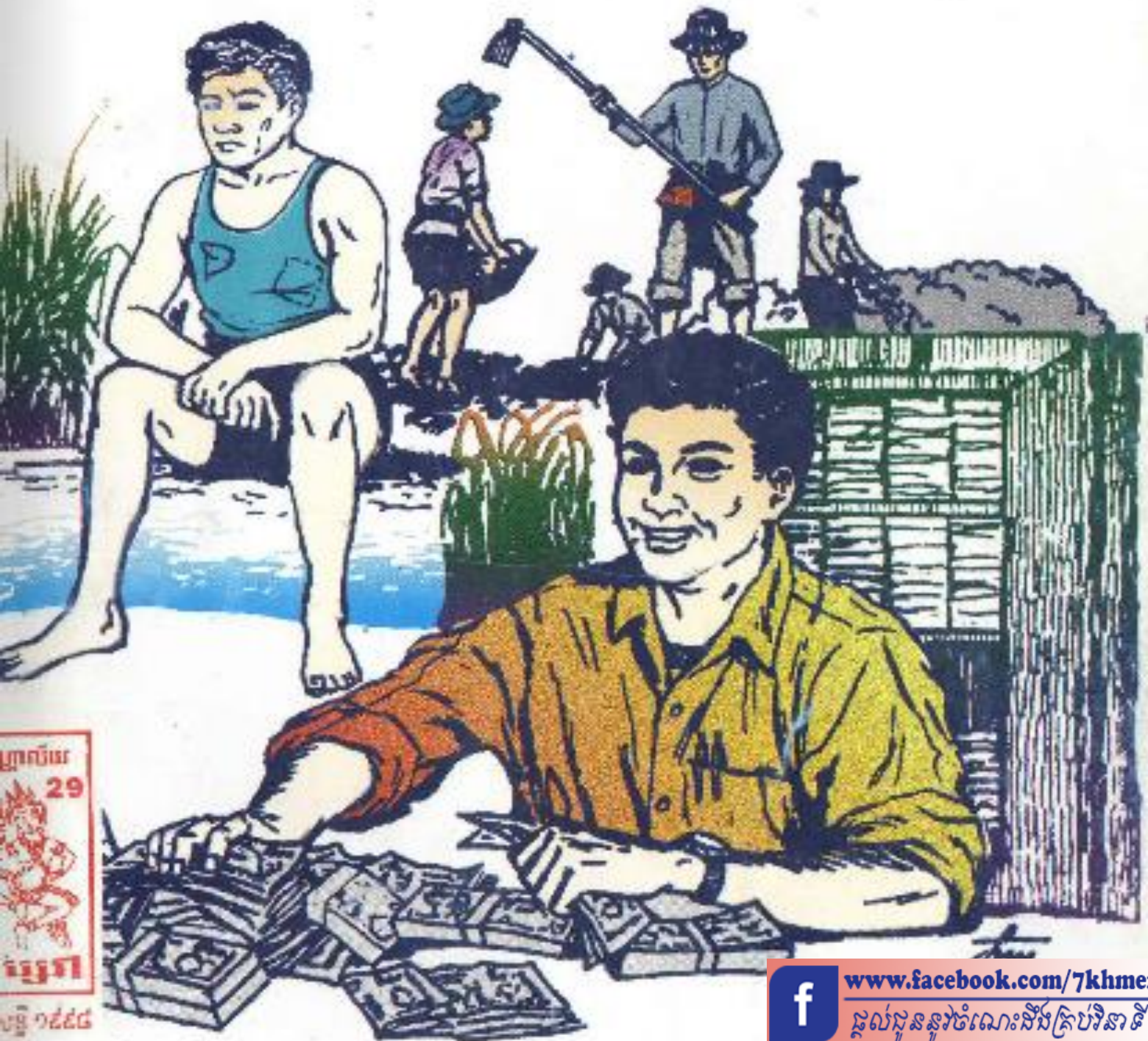


ក្បួនដោះទីលក្រ

រៀបរៀងដោយ ហាក់-នៃហុក



ឆ្នាំ ១៩៩៨

www.facebook.com/7khmer
ស្តាប់សូន្យចំណេះដឹងគ្រប់វិសាមញ្ញ

បើចង់កុំឲ្យក្រ ទាល់តែមានក្បួនដោះទីលក្រ

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃ ពុធ ១៩ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៥
ជាមួយ គ្នា library of Cambodia.

ក្បួនច្បាប់នៃការអាន

ស្រៀវស្រង់

លោក ហាង កែវ ហុក

(សមាជិកសមាគមអ្នកអានខ្មែរ)

ចោះពុម្ពផ្សាយដោយ

បណ្ណាគារ អប្សរា

ចោះពុម្ពលើកទី១

ក្រសួង

ព.ស. ២៥១៩

គ.ស. ១៩៧៥

មាតិកា

វគ្គទី១

ត្រូវច្បាប់ចងក្រង ឬប្រែប្រួលឡើយ?

វគ្គទី២

យើងត្រូវដំណោះស្រាយដោយវិធីណា?

វគ្គទី៣

សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងកិច្ចការងារជាមួយនៃសេចក្តីសុខ ។

វគ្គទី៤

ត្រូវគ្នាមែនមានសេរីភាពស្មើគ្នាទាំងអស់ !

វគ្គទី៥

ចូរព្រមព្រៀងគ្នា តែកុំព្រមព្រៀង !

វគ្គទី៦

ការចេះមែន ធ្វើមែនក៏ជាមុខដោះស្រាយបានដែរ ។

វគ្គទី៧

គន្លឹះពិសេសសំរាប់ការដោះស្រាយ

ពាក្យបរិយាយចុងក្រោយ

-ក-

អារម្ភកថា

ក្នុងកាលៈទេសៈស្រុកកើតសង្គ្រាមដូចសព្វថ្ងៃនេះ បើទុកជាគ្មានក្បួនខ្នាតនិយាយពីរឿងក្រ ដើម្បីយើងស្គាល់ថាក្រមានរសជាតិដូចម្តេច ក៏យើងរាល់គ្នាស្គាល់ច្បាស់ជាងថ្ងៃទៅទៀត ពីព្រោះយើងម្នាក់ៗបានបរិភោគមេរោគក្រូចហើយបួនឆ្នាំ ឡើងកាងពោះត្រលុកៗសល់តែស្បែកដណ្តប់ឆ្អឹង? ចំណែកអ្នកមានបានដោយសារសង្គ្រាមក៏មានគួរដែរ ប៉ុន្តែកុំនិយាយពីគេអី ពីព្រោះអស់លោកហ្នឹងមិនមែនកនយើង ភាគច្រើនទេ !

បុព្វហេតុដែលនាំឱ្យខ្ញុំពិសដៃចងក្រង ក្បួនដោះទីលក្រនេះឡើង ដោយខ្ញុំយោលទៅលើកត្តាបី ដែលយើងជួនកាលភ្លេចខ្លួនមិនដឹងថាយើងក្រមកពីអ្វី គឺ ÷

- ១- ការមិនចុះសំរុងនឹងជីវិត
- ២- មិនដឹងគន្លឹះនៃការដោះទីលក្រ
- ៣- ខំរកស៊ីដែរតែច្រៀសក្រមិនផុត

-គ-

បើអស់លោកអ្នកបានធ្វើដំណោះស្រាយតាមក្បួននេះ ខ្ញុំជឿជាក់ថា អស់លោកអ្នកមុខជាច្រៀសផុតពីសេចក្តីក្រ (ក្រអត់កន្ទបវិណ្ឌ) ជាពុំខាន ។

ចូរជោគជ័យសិរីមង្គល មានដល់អ្នកអានគ្រប់ៗគ្នា ។

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ០១ មករា ១៩៧៥

ហាក់ ឆៃហុក

វគ្គទី១

គ្រប់គ្នាមិនចង់ក្រ ប៉ុន្តែហេតុអ្វីបានជាក្រ?

ឡើងឈ្មោះថា សេចក្តីទីទំលក្រហើយ អ្នកណាៗ
ក៏មិនចង់ជួបចង់ប្រទះដែរ ប៉ុន្តែហេតុអ្វីទើបបានជាមនុស្ស
ទីទំលក្រយ៉ាងច្រើនទៅវិញ? ខនេះជាបញ្ហាគួរឱ្យយើង
គិតខ្លាំងណាស់ ប្រៀបដូចសក់មួយសរសៃដែលបាំងភ្នំ
មួយជិត បើយើងគិតចេញដំណោះពីរឿងទំលក្រ ក៏ចេញ
ចូររហុយដែរ អស់លោកអ្នកនឹងលែងជួបប្រទះ ពីរឿង
ទំលក្រតទៅទៀតអស់មួយជីវិត ។ សេចក្តីប្រាថ្នាច្រើន
ពេកទៅមិនចេះស្ទង់ ស្ទាបក្នុងកម្លាំងរបស់ខ្លួនហ្នឹងហើយ
ជាកត្តាសំខាន់ ដែលធ្វើឱ្យមនុស្សភាគច្រើនត្រូវភ្ញាក់ខ្លួន
ចុះក្នុងសភាពក្រីក្រគោក យ៉ាកយ៉ាងឆាប់រហ័ស ។ បើកុំ

គិតអ្វីឱ្យហួសមាឌប៉ុនប៉ងស្វែងរកផលប្រយោជន៍ ឱ្យសម
ទៅនឹងសមត្ថភាពសេចក្តីទីទំលក្រ មុខជាមិនមកកែវខ្លួន
អស់លោកអ្នកឡើយ ។

ពោលសំខាន់នោះ គ្រប់គ្នាត្រូវចេះថយវាយឱ្យ
មានកំរិត និងសម្រួលល្មមតាមកម្លាំង (ទាំងកាយនិងវិជ្ជា
របស់ផងខ្លួន) ស្រឡាញ់សិទ្ធិស្បថភាពយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួន ចូរ
ប្រកាន់យកសុភាសិតដែលថា "អត្តាហិអត្តនោនាថោ"
ខ្លួនជាទីពឹងរបស់ខ្លួន កុំរំពឹងទៅលើតែអ្នកដទៃ មាន
ឈ្មោះថាជាមនុស្ស បើមិនចេះស្ទង់ប្រមាណ ហើយគិត
រំពឹងទៅលើតែអ្នកដទៃ រហូតនោះចូរកុំសង្ឃឹមថានឹងបាន
ជួបប្រទះ នឹងសុភមង្គលក្នុងជីវិតឱ្យសោះ !

ពាក្យថា "រំពឹងអ្នកដទៃ" មិនបានសំដៅដល់មាតា
បិតា ឬចៅហ្វាយនាយនោះទេ តែជាពាក្យសំដៅដល់ការ
ពឹងពាក់ពុំនាក់អាស្រ័យមនុស្សជាទូទៅ ។ នៅក្នុងត្រា
ដំបូងនោះ ជាការធម្មតាទេ ដែលចាំបាច់ត្រូវពឹងពាក់
ពុំនាក់អាស្រ័យអ្នកដទៃ តែកុំទៅគិតពឹងពេរហូតអស់

-៣-

មួយជីវិត ។ យើងត្រូវព្យាយាមធ្វើខ្លួនរបស់យើងឱ្យបានទៅជាទីពឹងរបស់យើងជានិច្ច ។ ការពឹងពាក់គ្នាដោយមានច្នៃវត្ថុមិនហៅថាពឹងទេ ។

តែទោះបីជាយ៉ាងនោះក៏ជានាទីដែលយើង ត្រូវតែគិតដល់បុណ្យគុណរបស់គេ អ្នកដែលឱ្យពឹងនោះតាមសមគួរ ។ អ្នកខ្លះប្រកាន់ថាមានបងប្អូនមិត្តភក្តិច្រើន មិនគិតធំធេងការរកស៊ីទេ ចូលចិត្តដើរទៅខ្ចីបុលគេចាយសប្បាយហ៊ឺហាជាឃើញៗមនុស្ស ប្រភេទនេះគេហៅថាមិនចេះស្រឡាញ់សិទ្ធិឥស្សរភាព ចាត់ទុកនៅក្នុងជំពូកពឹងអ្នកដទៃដោយចំ ។

ពិតមែនថាយើងត្រូវធ្វើការងារទទួលប្រាក់ខែរបស់អ្នកដទៃមកចិញ្ចឹមជីវិត ប៉ុន្តែ បើការងារនោះប្រព្រឹត្តទៅដោយសមត្ថភាពរបស់យើង ដោយប្រាកដក៏អាចហៅថា យើងពឹងខ្លួនរបស់យើងបានដែរ តែគេចាត់បញ្ចូលទៅក្នុងជំពូកកណ្តាល ពីព្រោះការធ្វើជាកូនឈ្នួលគេ រមែងពុំសូវបានស្រួលដូចជាយើងប្រកបមុខរបរដោយខ្លួនឯង

-៤-

ឡើយ ។ ការដែលខ្ញុំនិយាយបែបនេះ មិនមែនកាត់ផ្តាច់ផ្ទះមិនឱ្យអស់លោកអ្នកធ្វើការងារ ដើម្បីស្វែងរកបៀវត្សមកចិញ្ចឹមជីវិតទេ ធ្វើចុះការងារដើម្បីប្រាក់ខែនោះ បើវាជាការងារដែលសមសួន នឹងសមត្ថភាពរបស់យើង ។ ប៉ុន្តែបើបានធ្វើហើយមិនត្រូវ ឈប់នឹកនាពិអនាគតដោយគិតខ្លីៗថា អញប៉ុណ្ណេះលែងស្លាប់ ហើយមិនបាច់ខ្មោយខ្វល់រកការងារដទៃបំរុងទុកទេ ចុះឧបមា ថាគេលែងត្រូវការប្រើយើង ឬកិច្ចការរបស់គេនោះត្រូវបិទ ទ្វាររលំរលាយអស់ទៅ ពេលនោះយើងត្រូវអត់ការធ្វើជាស្វ័យប្រវត្តិ តើយើងមិនត្រូវស្លាប់ឈរទៅហើយ?

មនុស្សគ្រប់រូបត្រូវតែបោះជំហានទៅមុខជានិច្ច ! កុំគិតថយក្រោយ តែត្រូវបោះជំហានឱ្យទៅតាមលំដាប់ថ្នាក់ដោយប្រវិចារណញ្ញាណ ចេះបារម្ភទៅកាលខាងមុខការចេះ ស្ទាបស្ទង់ឆ្អឹងខ្លួនឯងហ្នឹងហើយដែលសំខាន់ជាងគេ ។ កុំរើរវាយគំនិតចាក់ស្មុគបង់ប្រាជ្ញាទៅឆ្ងល់របស់ដែលនៅមិនអាចធ្វើបានកុំយកសេចក្តីហ៊ឺហា ខ្លួនច្រអូស

-៥-

មានក្ររបស់អ្នកដទៃ មកធ្វើជារង្វាន់រង្វាល់នឹងការងារ
របស់យើងចូរធ្វើតែការងារ ណាដែលហុចមកតាមលទ្ធ-
ភាពនៅចំពោះមុខ រួចហើយសឹមរកផ្លូវពង្រីកបោះជំហាន
ជាលំដាប់តទៅ ។ ជាងតំនូរមិនអាចគូសវាស់តែម្តង ឱ្យ
បានសំរេចទៅជារូបដ៏ត្រកាលយ៉ាងណា យើងក៏មិនអាច
ធ្វើឱ្យការងាររបស់យើងបានល្អទៅក្នុងថ្ងៃ តែមួយដូច្នោះ
ដែរ ។

នៅមានគោលសំខាន់ម្យ៉ាងទៀត គឺត្រូវធ្វើខ្លួនឱ្យ
ទៅជាមនុស្សហ៊ានអាកាត់ កាលបើមានការអ្វីមកនៅ
ចំពោះមុខ ត្រូវគិតហើយធ្វើភ្លាមកុំវារៃក កុំចង់ធ្វើការ
ដែលមិនទាន់មក ដល់វានឹងធ្វើឱ្យលោកអ្នកទៅជាមនុស្ស
រើរវាយចាប់នេះ ចាប់នោះមិនឆ្កោះត្រង់ណា ការងារ
ដែលកំពុងធ្វើនោះនឹង ទៅជាខូចអស់ទៅបើហោចណាស់
ក៏ធ្វើឱ្យលោកអ្នកត្រូវយឺត យ៉ាវជាងកាលវេលាដែលត្រូវ
បានសំរេចដែរ ។

ការដែលថាមនុស្សប្រាជ្ញាច្រើន មិនចេះស្ទាបស្ទង់

-៦-

កម្លាំងរបស់ខ្លួននោះ រមែងហុចលទ្ធផលអាក្រក់ដល់ខ្លួន
ឱ្យធ្លាក់ខ្លួនទៅជាគ្រីក្រតោកយ៉ាកបានដោយងាយ ។ ខ្ញុំ
ធ្លាប់បានជួបប្រទះមកជាច្រើនគ្នាហើយ ដូចមានឧទា-
ហរណ៍មួយនៅស្រុកមោងឫស្សីខេត្តបាត់ដំបង ដែលជា
ស្រុកកំណើតរបស់ខ្ញុំតែម្តង ឈ្មោះសំឪពុកម្តាយជាអ្នក
មានបង្កនៅក្នុងស្រុកមានស្រែភ្លឺជាច្រើន តែសំជាមនុស្ស
ស្រឡាញ់ការហ៊ុហានៅ ពេលទៅលេងក្រុងភ្នំពេញឃើញ
គេអ្នកក្រុងស្លៀកពាក់ឆើតឆាយ ស៊ីចាយឥតសំចៃ ក៏ចង់
ធ្វើខ្លួនឱ្យបានដូចគេដែររហូត ដល់ទៅកាត់ចិត្តចាកចោល
ស្រុកកំណើតទៅនៅស៊ីឈ្នួលក្នុង ហាងជំនួញមួយ ដោយ
បានទទួលប្រាក់ខែមួយខែមួយពាន់ពីររយរៀល រហូតមក
ដល់ឥឡូវសំនៅតែរហាមខ្វះមុខខ្វះ ក្រោយដដែល គ្រាន់
តែបានចំណេញមានឈ្មោះជាអ្នកក្រុង កំទេចកំទីនឹងគេ
ម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ តើចង់បានឈ្មោះជាអ្នកភ្នំពេញ បានប្រ-
យោជន៍អី? បើប្រសិនបើរស់នៅស្រុកកំណើតវិញ ផ្ទះ
នៅស្រាប់ស្រែភ្លឺមានធ្វើគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងមួយឆ្នាំៗឃើញថា

-៧-

បានទទួលផលពីស្រែចំការមិនតិចម៉ឺនទេ ឯការចាយវាយ
ក៏តិចសភាពទីទីលក្រក៏នឹងចេះតែរលប់រលាយអស់ទៅជា
លំដាប់ តែការដែលសំខាន់ជាងគេបំផុតហេតុអ្វីបានជាខ្លាំង
ដូច្នេះ ក៏ព្រោះតែសេចក្តីប្រាជ្ញាហួសមាតុ មិនចេះលែងថ្លង
ប្រមាណខ្លួនឡើយ ។ ដូច្នេះពាក្យដែលថា “គ្រប់គ្នាមិន
ចង់ក្រ ប៉ុន្តែហេតុអ្វីបានជាក្រ” គឺមាននៅក្នុងន័យដូចបាន
ពោលមកខាងដើមឡើយ ។

ដោយករណីនេះ និងដោយន័យដូចដែលបានពោល
មកខាងដើម មនុស្សគ្រប់រូបអាចកំចាត់សេចក្តីទីទីលក្រ
បាន ដោយអាស្រ័យគោលចម្មជាតិជាគ្រឿងជំនួយម្យ៉ាង
ដោយជាអ្នកចេះស្ថាបនាប្រមាណការដែលគួរមិនគួរឡើត
ផងម្យ៉ាង ទើបឆ្លងផុតពីសេចក្តី ទីទីលក្របានដូចសេចក្តី
ប្រាជ្ញា ។ ប៉ុន្តែ បើនៅតែចេះសប្បុរសព្រឹត្តនៅក្នុងផ្លូវដែល
ជំនះនឹងចម្មជាតិរៀងរាល់ទៅហើយ ដរាបនោះ “បើទុក
ជាអស់លោកអ្នកមិនចង់ក្រក៏អស់លោកអ្នកនៅតែគេចពី
សភាពទីលក្រមិនផុតអស់មួយជីវិត” កាលបើបានជ្រាប

-៨-

ជាហូរហែតាមន័យនេះ ហើយសូមអស់លោកអ្នកដែល
សង្ឃឹមសេចក្តីសុខ សេចក្តីចម្រើនដល់ខ្លួន ចូររំពឹងគិតរួច
ហើយ ពិចារណាទៅតាមផ្លូវដ៏គួរចុះ ។



វគ្គទី២ យើងត្រូវដំណោះស្រាយ ដោយវិធីណា?

ពាក្យថា "ក្រ" មានន័យទៅបានយ៉ាងច្រើនប្រការ ដូចជាក្រមានក្រប្រាក់ក្រតំរេវិជ្ជាក្របងប្អូនព្យាបាលមិត្ត ។ល។ និងក្រអ្វីៗជាច្រើនគួរគោរពដឹកទៀត កាលបើមិនមាន ហើយគេហៅថា "ក្រ" ពីព្រោះពាក្យថា "ក្រ" និង "មាន" រមែងជាគូនឹងគ្នា ។

នៅក្នុងជំពូកសេចក្តីក្រទាំងឡាយ ដែលបានពោល មកហើយនោះ តើមានអ្វីឱ្យសំខាន់ជាងក្រ "តំរេវិជ្ជា" គឺគ្មានពីព្រោះថា បើខ្លះវិជ្ជាមួយមុខហើយ ក៏នឹងបណ្តាល ឱ្យសេចក្តីក្រក្នុងប្រការដទៃៗ ទៀតសណ្តែងរយោងទៅ តាមគ្នាដែរ ។ ដោយប្រការដូចនេះហើយ មនុស្សដែល ខ្លាចចំពោះសេចក្តីក្រគួរស្វាត់ស្វែងរកតំរេវិជ្ជា ទុកឱ្យ នៅជាគោលប្រចាំខ្លួនជាបឋម ។

សូមកុំភ័ន្តច្រឡំពាក្យថា "វិជ្ជា" នៅក្នុងទីនេះ មិនមែនសំដៅទៅលើតែវិជ្ជាក្បួនលេខនព្វន្ត ឬអក្សរទេ ការចេះដឹងការមានសមត្ថភាពគ្រប់បែបយ៉ាង គឺសុទ្ធសឹង តែជាវិជ្ជាទាំងអស់ ។ ការជាជាងឈើ ជាងគំនូរ ជាងស្ដេច រូបជាងលាប ថ្នាំ ជាងម៉ាស៊ីន ជាងដេរ។ ការលឺសែង ការប្រដាល់ទាំងអស់នេះ សុទ្ធសឹងតែវិជ្ជាដោយឡែកៗ ពីគ្នា ។ ការធ្វើមុខធ្វើមាត់ និងនិយាយធ្វើឱ្យគេឯងបាន សើចក៏ជាវិជ្ជាមួយមុខដែរ វិជ្ជាទាំងអស់នេះសុទ្ធតែធ្វើ ឱ្យកើតបានជាលុយកាក់ ។ កាលបើមិនក្រវិជ្ជាលុយកាក់ ក៏មិនក្រដែរ វាជាស្រមោលអន្តោលទៅតាមខ្លួន ។

ប៉ុន្តែ ពាក្យថា "សេចក្តីក្រ" នោះ ស៊ីន័យធំទូលំ ទូលាយណាស់ ដូច្នេះចាំបាច់ត្រូវតែកំរិតសេចក្តីក្រឱ្យទៅ ជាថ្នាក់ៗសិន ទើបអាចអធិប្បាយពាក្យថាសេចក្តីក្របាន ល្អិតល្អន់គឺ ÷

១- សេចក្តីក្រសំរាប់អ្នកមានបុណ្យសក្តិធំដុំឧត្តម ឧត្តម ខ្ញុំបំរើឆ្នេងស្តាំ ជំពូកដែលមានចំណូលច្រើនរាប់បាន

ថាជាអ្នកមានឯការចំណាយច្រើនតិច គឺទៅតាមសភាព។
កាលបើមានឱនភាព ខាងមុខចំណូលបន្តិចបន្តួចត្រឹមតែ
ខ្វះខាតមួយរយៈពេលក៏គេហៅថា "ក្រ" ដែរ ។

២- សេចក្តីក្រសំរាប់ពពួកអ្នកជំនួញម្ចាស់គ្រឹះស្ថាន
ធំៗ និងសេដ្ឋី ជនជំពូកនេះមានចំណូលបានជាប្រាក់បង្វិល
និងប្រាក់ដេក កាលបើការជួញប្រែលក់មិនសូវដាច់ មាន
ការខ្វះខាតប្រាក់បង្វិល រហូតដល់ដកប្រាក់ដេកមកធ្វើជា
ប្រាក់ចំណាយគេក៏ហៅថា "ក្រ" ដែរ ។

៣- សេចក្តីក្រសំរាប់ពលរដ្ឋសាមញ្ញ ដែលមានមុខ
របររកស៊ីខាងធ្វើស្រែធ្វើចំការនិងលក់ដូរតូចតាចកំប៉ុក
កំប៉ុក កាលបើមាន ការខ្វះខាតប្រហែល ១ឆ្នាំដូចជាតម្លៃ
ស្រូវអង្ករ ចុះថោករបស់លក់មិនសូវដាច់ ក៏គេហៅថា
"ក" ដែរ ។

៤- សេចក្តីក្រសំរាប់ស្មៀនស្មើ អ្នកធ្វើការនិង
ពពួកកម្មករដែលមានចំណូលបានត្រឹមមួយខែត្រប់មួយខែ
ប៉ះចំលើ ខែណាថយលុយចាស់អស់មុនលុយថ្មីបើកបាន
ក៏គេហៅថា "ក្រ" ដែរ ។

ប៉ុន្តែ សេចក្តីក្ររបស់មនុស្ស ពាជំពូកដំបូងដែល
បានពោលរួចមកហើយនោះ នៅហៅថាសេចក្តីក្រដ៏ពិត
ប្រាកដមិនទាន់បានទេ ត្បិតអីបើទុកជាគេក្រ ក៏គេនៅ
មានសង្ហារឹម ទ្រព្យនឹងសង្ហារឹមទ្រព្យដទៃទៀតជាច្រើន
ទោះបីជាមានការខ្វះខាតក៏ត្រឹមតែមួយរយៈ ប៉ុណ្ណោះមិន
ដល់ថ្នាក់ក្រអត់អង្ករស្មៅទេ ហើយមនុស្សជំពូកនេះ ច្រើន
តែមិនសូវអីពើ នឹងសភាពការរស់នៅរបស់មនុស្សថ្នាក់
ទាបទាល់តែសោះ ទុកណាជាមានមធ្យោបាយជួយលើក
សួយមនុស្សថ្នាក់ទាបបានខ្លះ ក៏គេមិនរវល់យកចិត្តទុក
ដាក់ដែរ រីឯសេចក្តីក្ររបស់មនុស្ស ជំពូកទី៤ នោះក៏មិន
សូវជាសំខាន់ណាស់ណាដែរ ពីព្រោះបើ ទោះបីថា ប្រាក់
ខែនេះនិងវាមុខមិនជួបគ្នាក៏មែនពិត តែក៏ជាវេលាមិន
បានប៉ុន្មានថ្ងៃដែរ បន្តិចប្រាក់សំរាប់ខែថ្មីក៏នឹងបាន មក
ទើបនៅមិនទាន់ហៅថាក្រមែនទែនទេ ។

សំរាប់មនុស្សដែលគ្មានការងារធ្វើ ហើយត្រូវ
ទទួលការចិញ្ចឹមមាតាបិតាចាស់ជរា ឬប្រពន្ធកូននេះ

-១៣-

ទើបហៅថាគ្រូពិតប្រាកដ។ ប្រភេទរកព្រឹកស៊ីល្ងាចចាត់
ថានៅគ្រាន់ដោះស្រាយប្រភេទរកព្រឹក ស៊ីព្រឹក រកល្ងាច
ស៊ីល្ងាចនេះបានចំណាស់បាត់ស្ម័គ្ររកមិនបានក៏ត្រូវដាច់
ពោះតែម្តង ។ ខ្ញុំធ្លាប់បានប្រទះឃើញមកជាច្រើនគ្នា
ហើយជួនកាលរហូតដល់ទៅ អូសដើមកព្រោះតែអាណាច
អាចម៍ចំពោះមនុស្សជំពូកនោះ ដែលមានថ្ងៃខ្លះ គេនាំ
គ្នាបរិភោគអាហារត្រឹមតែមួយពេល ប៉ុណ្ណោះ គឺពេល
ល្ងាចដែលជាពេលដ៏ចាំបាច់គ្រឿងអីបើបរិភោគ ពេលព្រឹក
អស់ទៅពេលល្ងាចដែលជាពេលសំខាន់នឹងមុខជាអត់ ។

ខ្ញុំធ្លាប់បានឃើញផ្ទាល់ភ្នែករួចមកហើយ វិញ្ញ័យ
អធនរបស់យើងនៅមានចំនួនច្រើនណាស់ អ្នកខ្លះគ្មាន
ការងារធ្វើដល់ទៅពីរឆ្នាំ ត្រូវទ្រាំរស់ក្នុងអន្លង់ទុក្ខសោក
យំមិនចេញទឹកភ្នែក តើបើរបៀបនេះឱ្យយល់ថាដូចម្តេច
ឱ្យមនុស្សយើងខ្ញុំ ស្ទុះស្ទែងរកប្រកបមុខរបរតែក្នុងផ្នូរ
សុចរិតរៀបរហូតទៅឬ? ទេ ! សូមលោកអ្នកកុំយល់
ដូច្នោះបញ្ហាក្រពះចំណាស់មិន ថារូបយើងរូបគេ កាលបើ

-១៤-

ទឹកចូលដល់ច្រមុះហើយ គេនឹងមិនព្រមដេកអត់បាយ
ស្លាប់ជាដាច់ខាត ! ពេលនោះបុរសត្រឹម ត្រូវនឹងក្លាយ
ទៅជាជនអារ៉ាសែ ចេះបោកប្រាស់ចេះលួចប្លន់ស្ត្រីវិញ
និងក្លាយទៅជាអ្នកលក់បរេណី (ពេស្យា) ទាំងនេះ គឺ
បណ្តាលមកតែពីសេចក្តីក្រមួយមុខហ្នឹង ។

ក្នុងជំពូកជនទីទីលក្រទាំងនេះ មិនមែនថាជាមនុស្ស
ទុព្វលភាពទៅទាំងអស់ក៏ទេដែរ ជាចំនួនច្រើនដែលមាន
ទាំងកម្លាំងកាយ និងចំណេះវិជ្ជា ប៉ុន្តែមិនអាចនិងរក
ការងារធ្វើបាន ដោយគ្មានច្រកចូល គ្មានអ្នកជួយឧបត្ថម្ភ
ពីព្រោះការរក ការងារធ្វើក្នុងពេលសព្វថ្ងៃនេះ បើគ្មាន
បក្សពួកហើយកុំសង្ឃឹមថា នឹងបានដូចសេចក្តីប្រាថ្នាឱ្យ
សោះអ្នកណាៗ ក៏គេចង់ឱ្យបក្សពួកគេបានការងារធ្វើដែរ
គ្មានអ្នកណាមកអ្នកក្រៅទៅចូល ទេ សូមឱ្យគិតមើលចុះ
មិនថាការងារណា ឬក្រសួងណាទេ ឱ្យតែមានផ្ទាល់ប្តូរ
នាយចៅហ្វាយម្តងៗ អ្នកណាដែលមិនមែន បក្សពួកគេ
ត្រូវតែដកខ្លួនចេញ ឯខាងបក្សពួកគេត្រូវចូលមកកាន់

ម្តងនេះជារឿងពិត ។ កុំថាឡើយតែការងារនៅគ្រឹះស្ថាន
ធំៗ ឬក្រសួងនីមួយៗ សូម្បីតែការងារនៅតាមរោង
ឈ្មោន ឬតាមផ្ទះលក់កាហ្វេគុយទារក៏មានលំនាំតែមួយ
ដូចគ្នានេះដែរ ។

ដោយប្រការដូចបានពោលមកនេះហើយ ទើបខ្ញុំ
សំរេចចិត្តចងក្រងជាក្បួនដោះម៉លក្រនេះឡើង ដើម្បីថា
ផ្លូវរឹតតែ របស់អស់លោកអ្នកដែលនៅរឿងឆ្ងល់ពីរឿង
ក្រប្រសើរជា ជាងខំដកកស្ទះស្វែងរកការងារធ្វើពីអ្នក
ដទៃ ដែលជាសេចក្តីសង្ឃឹមដូចសង្ឃឹមផ្កាយលើមេឃ ។
ខ្ញុំមានជំនឿថារាល់គ្នា ដែលគ្មានការងារធ្វើ ហើយតាំង
ចិត្តពិតៗនឹងកំចាត់សេចក្តី ទីទំលក្ររបស់ខ្លួននោះ គឺមាន
ផ្លូវនឹងកំចាត់បាន បើប្រសិនជាអស់លោកអ្នកប្រតិបត្តិ
តាមគោលនៃក្បួនដោះម៉លក្រនេះ មួយរយៈពេល ។ ប៉ុន្តែ
សូមឱ្យយល់ថាក្បួននេះសរសេរ ឡើងដើម្បីដោះម៉លក្រ
ត្រឹមតែមួយរយៈពេលតែប៉ុណ្ណោះ ដែលជាគំនិតដើម
របស់ខ្ញុំ គឺមិនបាច់ទៅអង្វររកអ្នកដទៃ យើងក៏នៅមាន

បាយស៊ី មានផ្ទះជ្រកមានគ្រឿងតុបតែងលំអទី លំនៅស្នើ
មុខស្នើមាត់នឹងគេមានពេលបានដើរលេងកំសាន្ត លំហែ
ចិត្តតាមកាលសម័យ ជាពលរដ្ឋដ៏សាមញ្ញម្នាក់ នឹងឱ្យទៅ
ជាឆើតឆាយរហូតដល់ថ្នាក់មហាសេដ្ឋីក៏ទេដែរ ។

ឯគោលសំរាប់ដោះម៉លក្រនោះ មិនជាការពិបាក
អ្វីឱ្យណាស់ណាទេ បើប្រសិនជាយើងជាមនុស្សមានកម្លាំង
ពលមាំទាំមិនទុព្វលភាព ទោះបីជារកការងារធ្វើមិនបាន
យើងក៏នៅអាចដោះម៉លក្របានដោយខ្លួនរបស់យើង ពី-
ព្រោះស្រុកយើងមានក្រសួងសង្គមកិច្ច និងការងារដែល
សំរាប់ជួយលោកអ្នករកការងារឱ្យបានធ្វើ ។

ប៉ុន្តែគោលដំណោះម៉លដោយខ្លួនឯងតាមក្បួនរបស់ខ្ញុំនោះ ត្រូវប្រកាន់ភ្ជាប់ក្នុងគោលធម៌ច្រើនប្រការគឺ ៖

- ១- ប្រកាន់ខ្ជាប់នូវសេចក្តីស្មោះត្រង់ ។
- ២- លះបង់ការអៀនខ្មាស់ចោល ។
- ៣- ត្រូវធ្វើឱ្យទៅជាមនុស្សមានទឹកចិត្តអង់អាច ។
- ៤- កុំមានគំនិតថយក្រោយ ។

-១៧-

៥- បញ្ហាខ្លួនឯងឱ្យបោះជំហានទៅមុខជានិច្ចទាំង
៥ប្រការនេះហើយជាគោលធម៌ដ៏សំខាន់អាចជួយឱ្យ ធ្វើ
ការដោះទំលក្របាន ដូចសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយចូរយល់ថា
ការដោះទំលក្រនោះ នឹងដំណោះបានត្រឹមត្រូវតាមការវះ
នៃគោលធម៌របស់ លោកអ្នកនឹងប្រព្រឹត្តទៅប៉ុណ្ណោះ បើ
អ្នកប្រព្រឹត្តនោះមានឋានៈខ្ពស់ លក្ខណៈការដំណោះទំល
ក្រ ក៏ចេះតែពង្រីកខ្លួនចេញទៅដែរ តាមចំណែក ។

១- ការប្រកាន់ខ្ជាប់នូវសេចក្តីស្មោះត្រង់មានន័យ
ទូលំទូលាយគឺ ៖

- ក- ត្រូវស្មោះត្រង់ចំពោះមិត្តភក្តិរួមការងារជាមួយ
- ខ- ស្មោះត្រង់ចំពោះពេលវេលានៃម៉ោងធ្វើការងារ
- គ- ស្មោះត្រង់ចំពោះខ្លួនរបស់យើង ។

២- លះបង់ការអៀនខ្មាសចោល បានសេចក្តីថា
យើងមិនត្រូវអៀនខ្មាសក្នុងអំពើដែលយើងធ្វើហើយដោយ
សច្ចធម៌ ប៉ុន្តែត្រូវអៀនខ្មាសចំពោះអំពើអាក្រក់ ។ មិន
អៀនខ្មាសចំពោះអំពើល្អផ្ដោតចិត្តឱ្យនឹងអំពើល្អផ្សេងៗ

-១៨-

ក- យើងមិនធ្លាប់ធ្វើការរៀបចំនេះមកពីមុន ។

ខ- មនុស្សម្នាក់នេះយើងមិនធ្លាប់ទៅរកគេ ។

គ- យើងគប្បីទៅរកការងារដែលសក្តិសមនឹងឋានៈ
របស់យើងវិញប្រសើរជាង ។

បើយើងនៅរស់តែគិតឃើញរបៀបនេះ គឺឱ្យ
មួយសែនជាតិទៀត ក៏ដោះទំលក្រដែលគ្របដណ្តប់លើ
ឋានៈរបស់លោកអ្នកមិនរួចដែរ ។ លោកអ្នកចាំបាច់ត្រូវ
ធ្វើគ្រប់យ៉ាងនៅក្នុងការងារដែលសុចរិត លោកអ្នកត្រូវ
ព្យាយាមទាក់ទងរកមនុស្សដែលធ្វើ ប្រយោជន៍ ឱ្យដល់
ការងារ ឬការលក់ដូររបស់លោកអ្នក ។ យើងទៅសុំការ
គេធ្វើ ឬទៅនិយាយលក់ដូរទំនិញឱ្យដល់គេក៏ទុកដូចជា
យើងយកប្រយោជន៍ទៅឱ្យគេដែរ វាជាផ្លូវគ្នាទៅវិញទៅ
មក ចាំបាច់ទៅខ្មាសអៀន ឬខ្មាសគេធ្វើអ្វី ។ បើយើង
ទៅលួចឆក់គេនោះ គួរយើងមានការខ្មាសអៀនក្នុងពេល
ក្រតោកយ៉ាក យើងមិនត្រូវរើសការងារទេ ការងារណា
ដែលបានឱ្យមកចំពោះមុខ គឺការងារនោះជាការងារដ៏ល្អ

-១៩-

របស់យើងហើយ យើងត្រូវកាត់ចិត្តកាត់ការខ្មាសអៀន អោនមុខធ្វើមួយគ្រាសិន រួចហើយសឹមរកបោះជំហាន តទៅមុខទៀត ។

៣- ត្រូវធ្វើឱ្យទៅជាមនុស្សមានទឹកចិត្តអង់អាច បានសេចក្តីថា ត្រូវក្លាហានក្នុងផ្លូវដែលនាំឱ្យខូចប្រយោជន៍ របស់អ្នកដទៃ ដោយមានគោលជាគ្រឿងត្រឹមវិះដូចតទៅ នេះ គឺ ÷

ក- បើយើងចង់បានកុំខ្លាចបង់ កុំខ្លាចខាតដើម ក្នុងការងារដែលប៉ុនប៉ងទុក ។

ខ- ត្រូវហ៊ានចូលទាក់ទងរកមនុស្សដែលអាចមាន ប្រយោជន៍ដល់កិច្ចការរបស់យើង ។

គ- ការងារណាដែលបានពុះពារមកហើយ ទោះ បីមានឧបសគ្គចូលមករារាំង ត្រូវតែហ៊ានធ្វើឱ្យចប់ចុង ចប់ដើម ។ ពាក្យថាឱ្យទៅជាមនុស្សមានទឹកចិត្តអង់អាច នេះក៏គឺសំដៅឱ្យទៅជាមនុស្សចិត្តពិតៗហ្នឹងឯង ។

៤- កុំមានគំនិតថយក្រោយ ជាគោលតឿនចិត្តឱ្យ

-២០-

កើតសេចក្តីមានក្នុងកិច្ចការងារ ទោះបីការងារនោះជា ការងារប្រភេទណាក៏ដោយ កាលបើបានសំរេចចិត្តហើយ ត្រូវចាប់ផ្តើមធ្វើភ្លាម កុំរំលឹកគិតអស់អែកថា ÷

ក- ជាការងារធ្ងន់ធ្ងរពេក ។

ខ- ខ្លាចក្រែងបានផលក៏រំលឹក ។

គ- រង់ចាំរកការងារដែលងាយស្រួលចំណេញច្រើន ប្រសើរជាង ។

ការគិតដូច្នេះ នឹងធ្វើឱ្យជីវិតរបស់លោកអ្នកត្រូវ អាប់អួរ ពីព្រោះសេចក្តីទីទឹងក្រចូលមកគ្របដណ្តប់អស់ មួយជីវិត ។

៥- បញ្ហាខ្លួនឯងឱ្យបោះជំហានទៅមុខជានិច្ច គឺ កាលបើបានប្រតិបត្តិតាមគោលធម៌ទាំង ៤ ខ ខាងដើម មករហូតបានស្រួលបូលឃើញថាដើរត្រូវផ្លូវមែនទែនហើយ ត្រូវព្យាយាមបញ្ហាខ្លួនឯងឱ្យបោះជំហានទៅខាងមុខជាប់ ជានិច្ច កុំឱ្យត្រឡប់ក្រោយបែរបោះជំហានទៅខាងមុខ ដើម្បីស្វែងរក សេរីភាពសុភមង្គលសុខសាន្តក្នុងជីវិត ។

-២១-

ទោះបីនៅក្នុងការ បោះជំហានដំបូង ត្រូវលំបាកហត់នឿយ ក៏ត្រូវតែទ្រាំសិន រួចហើយលទ្ធផលល្អនឹងមកតបស្នងយើង វិញនៅពេលក្រោយជាពុំខាន ។ ចូរព្យាយាមកុំនឹកគិត ដល់របស់ដែលទៅហួសរួចមកហើយ វានឹងធ្វើឱ្យដួងចិត្ត ងប់រិសុទ្ធរបស់លោកអ្នកស្ងៀមស្រពោនចុះជាលំដាប់ ។

កាលបើបានប្រតិបត្តិតាមនេះហើយ សេចក្តីទី ទី១ក្រទាំងអំបាលម៉ាន នឹងពុំមានលទ្ធភាពចូលមកគ្រប ដណ្តប់លើឋានៈរបស់អស់លោកបានតទៅទៀតឡើយ ។



-២២-

វគ្គទី៣

សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងកិច្ចការងារ ជាផ្លូវនៃសេចក្តីសុខ

នៅក្នុងវគ្គទី២ ខ្ញុំបានពោលដល់ការដំណោះទីលក្រ ថានឹងធ្វើបានដោយវិធីដូចម្តេច? ជួនកាលនឹងធ្វើឱ្យអស់ លោកអ្នកមានការគិតឆ្ងល់ថាតាំងតែពីដើមរហូតដល់ចុង វគ្គ មិនឃើញមានប្រាប់លក្ខណៈនៃការរកលុយសោះ ហេតុអ្វីទើបថា បានពោលដល់វិធីនៃការដោះទីលក្រទៅ កើត? បើអស់លោកអ្នកមានការភ្លឺងឆ្ងល់សង្ស័យដូច្នោះ មែន ចូរយល់ជាថ្មីថា៖ “ការរកលុយនោះមិនជាការពិបាក អ្វីឡើយ” កាលបើប្រតិបត្តិបានតាមគោលធម៌ទាំង៥ ប្រការ ដូចដែលបានពោលនៅក្នុង វគ្គទី២ នោះហើយ ។ លោកអ្នកនឹងលូកដៃទៅកាន់អ្វីចាប់អ្វី ទៅក៏នឹងកើតបាន ជាលុយជាកាក់ទាំងអស់ សូមឱ្យតែតាំងចិត្តថាធ្វើបែបតែ

-២៣-

ប៉ុណ្ណាគ្រប់គ្រាន់ ទោះបីជានៅក្នុងកាលៈទេសៈ នេះស្រុកយើងកើតសង្គ្រាម ដែលអ្នកណាៗគេនាំគ្នាស្រែកយំមិនចេញទឹកភ្នែកថា "សេដ្ឋកិច្ចធ្លាក់ដល់បាតដាល" ក៏យើងនៅមានផ្លូវរកលុយកាក់ចិញ្ចឹមជីវិតបានដែរ ។

អំពីរឿងសេដ្ឋកិច្ចធ្លាក់ដល់បាតដាលនេះ ខ្ញុំនាមានការងឿងឆ្ងល់នៅឡើយ ត្រង់ធ្លាក់មែនឬមិនមែនសូមឱ្យអស់ លោកអ្នកយកទៅពិចារណាខ្លួនឯងផងចុះចំពោះខ្លួនខ្ញុំផ្ទាល់ ខ្ញុំឃើញថា ទោះបីជាសេដ្ឋកិច្ចមានឱនភាពក៏មាននៅតែក្នុងចំណោមប្រជាជន រីឯតាមរោងភាពយន្តរោងល្ខោន រោងជន្លឹយដ្ឋាន បារ កន្លែងទាំងអស់នេះដូចជានៅមិនទាន់ធ្លាក់សោះ ផ្ទុយទៅវិញ ឃើញកាន់តែកុះករច្រើនឡើង ។

សូម្បីតោលធម៌ ៥ប្រការ ដែលបានពោលមកខាងដើមជាអង្គគុណសំរាប់ជួយឱ្យលោកអ្នកបានសំរេចមគ្គផលនៃការដោះទំលក្រក៏មែនពិត ប៉ុន្តែនៅមិនទាន់ច្បាស់តែងណាស់ណាដែរ ពីព្រោះនៅមានគុណសម្បត្តិម្យ៉ាងទៀត

-២៤-

ដែលអាចជួយឱ្យលោកអ្នកផុតពីសេចក្តីទីទឹងក្រ លុះត្រាសំរេចលទ្ធផលក្នុងកិច្ចការបានស្រួល ហើយរហ័សទៀតរបស់នោះ គឺកិត្តិគុណកេរ្តិ៍ឈ្មោះដោយលោកអ្នកត្រូវធ្វើខ្លួនជាអ្នកបណ្តុះជំនឿឱ្យដល់មនុស្សទូទៅ ឬមនុស្សដែលលោកអ្នកត្រូវការទាក់ទងជាមួយ កុំគិតថាយើងជាអ្នកក្រគួរផ្ទុះថ្នល់សរស្តម្ភ អ្នកណា គេមកជឿយើង? បើគិតយ៉ាងនោះគឺជាគំនិតដែលខុសធំតែម្តង ការជឿចិត្តរាប់អានរវាងគ្នានិងគ្នា វាស្ថិតនៅត្រង់ទឹកចិត្តមិនទាក់ទងជាមួយលំនៅស្ថានឬឋានៈទេ ។ បើយើងជាមនុស្សទៀងត្រង់ម៉ាត់ណាម៉ាត់ហ្នឹងហើយ អ្នកណាៗគេក៏ត្រូវតែជឿរាប់អានយើងគ្រប់គ្នា ។ ក្រៅពីនេះថាមានម្យ៉ាងទៀតគឺការសេពគប់សមាគមកាន់តែទូលំទូលាយបានគឺកាន់តែល្អ ពីព្រោះការស្វែងរកមុខរបរដោយឯកឯងនោះ សំខាន់នៅត្រង់ដែលស្គាល់មនុស្សច្រើន ហើយបើសិនជាមុខរបរនោះ ជាប់ទាក់ទងទៅនឹងផ្សារទំនិញផងក៏កាន់តែប្រសើរខ្លាំងណាស់ទៅទៀត ។

-២៥-

ប៉ុន្តែនៅមានសំខាន់ម្យ៉ាងទៀត គឺលោកអ្នកត្រូវ
កំណត់ក្នុងចិត្តខ្លួនឯងថា មនុស្សយើងត្រូវស្វែងរកច្រកផ្លូវ
ដើម្បីមុខរបររកស៊ី ឯមុខរបររកស៊ីនោះ លោកអ្នកមិន
គប្បីជ្រើសរើសតាមទំនើងចិត្តចង់របស់លោកអ្នកទេ កុំ
ឃើញថា យកគំរូតាមគេជារបស់ល្អ ទោះជាការងារអ្វីក៏
ដោយ បើជាការងារដែលមានមនុស្សធ្វើតិច ការងារ
ហ្នឹងហើយល្អ ទោះបីយើងមិនពេញចិត្តថា ត្រាដំបូងក៏ខំ
ធ្វើឱ្យពេញចិត្តឡើង ពីព្រោះសេចក្តីពេញចិត្តក្នុងកិច្ចការងារ
រមែងជាផ្លូវនាំឆ្ពោះ ទៅកាន់សេចក្តីសុខដែលខ្ញុំហ៊ានពោល
ដូចនេះ ព្រោះការងារគ្រប់បែបយ៉ាង បើពេញចិត្តហើយ
ឱនមុខធ្វើមែន ក៏រមែងផ្តល់លទ្ធផលដល់អ្នកធ្វើជាដរាប !
សូមកុំឱ្យតែការងារនោះ ដែលលំអៀងទៅក្នុងផ្លូវទុច្ចរិត
ពីព្រោះបើទុកជាមានលទ្ធផលល្អនៅត្រាដំបូងតែវាក៏អាច
នឹងត្រឡប់មកជាអាក្រក់វិញបាននៅពេលក្រោយ ។



វគ្គទី៤

គ្រប់គ្នាមែនមានសេរីភាព ស្មើគ្នាទាំងអស់

ខ សំខាន់ដែលនឹងដំណើរការប្រកបមុខរបរឱ្យបាន
ទៅជាលទ្ធផលល្អនោះ យើងត្រូវធ្វើខ្លួនឱ្យទៅជាមនុស្ស
មានចិត្តធ្វើមន្តិកា ស្ថិតនៅក្នុងសភាពជាធម៌ (ច្បាប់រដ្ឋ)
របស់ក្រុមទេសមិនបាច់ភ័យ បារម្ភចំពោះអ្វីៗ កាលបើ
មិនមែនជាកំហុស ។ យើងជាខ្មែរស្ថិតនៅក្នុងច្បាប់រដ្ឋ
ខ្មែររដ្ឋធម្មនុញ្ញបានផ្តល់សិទ្ធិ ពីការស្មើភាពដល់យើង ហើយ
ត្រូវយើងប្រាកដក្នុងចិត្តជានិច្ច “មនុស្សគ្រប់រូបមានឥស្សរ
ភាពស្មើគ្នាទាំងអស់” កាលបើគិតបានដូចនេះនឹងធ្វើឱ្យ
ការងាររបស់យើង បានប្រព្រឹត្តិស្រួលដោយប្រការទាំង
ពួង ព្រោះធ្វើឱ្យយើងជាមនុស្សក្លាហានចំពោះអំពើដែល
គប្បីក្លាហានតទៅ ។

-២៧-

ការទៅសុំការងារធ្វើ ការទៅធ្វើទំនាក់ទំនងក្តី មិនគួរក្រែងរអែងចិត្ត ឬខ្មាសអៀនចំពោះអ្នកដែលយើង ត្រូវចូលទៅប្រឈមមុខជាដាច់ខាត។ អ្នកខ្លះច្រើនក្រែង ថា "ចូលទៅសុំការងារធ្វើ រីករកឆន្ទៈពេបជ្រាយថាជា មនុស្សចោលម្សៀតគ្មានការងារធ្វើ" សូមកុំខ្លាចក្រែងអ្វី ឱ្យសោះ ព្រោះតែយើងអត់ការធ្វើហ្នឹងហើយ ទើបបានជា យើងទៅសុំការងារធ្វើបែរជាគិតឃើញផ្តេសផ្តាស ដូច្នេះ ក៏ទុកដូចជាគេបាន សំដែងនូវសេចក្តីទាបថោកនៅក្នុង ដួងចិត្តឱ្យលេចចេញមកបង្ហាញដល់ខ្លួនគេតែម្តង បើយើង ជាមនុស្សចោលម្សៀត យើងនឹងហ៊ានចូលទៅសុំការងារ ពីគេធ្វើបានដែរឬ? មនុស្សម្នាក់ៗ ត្រូវតែមានការងារធ្វើ គ្រប់គ្នា ការងារជាថ្នូរសំរាប់ដូរយកផលប្រយោជន៍ពីគ្នា ទៅវិញទៅមកគ្មានចាំបាច់ត្រូវគិតញាប់ញ័រអ្វីទាល់តែសោះ ការសុំទានគេត្រង់ៗទៅវិញទៅ ដែលយើងត្រូវខ្មាសអៀន មែនទែន ។ ខ្ញុំធ្លាប់ឃើញយុវជនក្រមុំកម្លោះជាច្រើន ប្រព្រឹត្តខ្លួនជាអ្នកសុំទាន ទាំងផ្លូវត្រង់និងផ្លូវកាត់នាំឱ្យ

-២៨-

វេទនារំភ្លេចយ៉ាងខ្លាំង មធ្យោបាយរកលុយនៅមានច្រើន ទៀត ហេតុអ្វីទើបគេបែរជានាំគ្នាយល់ឃើញខុសជាត្រូវ ក្នុងការយកក្រពះទៅធ្វើជាមួយអ្នកដទៃ ដោយគ្មានថ្នូរ យ៉ាងនេះទៅវិញ?

ខ្ញុំពោលបែបនេះ សូមលោកអ្នកកុំយល់ថា ខ្ញុំនិយាយ ឱ្យរួចតែពីមាត់ ប៉ុន្តែមិនឃើញមានប្រាប់ពីវិធីរកលុយឱ្យ សោះវាជាការ ចាំបាច់ដែលមិនអាចលាតត្រដាងនៅក្នុង ទីនេះបាន ពីព្រោះវិធីរកលុយមានច្រើនណាស់ បើនឹង យកមកបរិយាយ ហើយដប់ទំព័រក្រដាសក៏មិនគ្រាន់ផង ទើបបានត្រឹមតែ បង្ហាញនូវគោលៗនិងគោលធម៌ទុកឱ្យ លោកអ្នកដែលត្រូវការ កំចាត់សេចក្តីទីម្សិលក្រយកទៅ ពិចារណាដោយខ្លួនឯង។ ប៉ុន្តែទុកជាដូច្នេះក្តី លោកអ្នកក៏ តប្បីទទួលដឹងឮ ទុកជាគោលៗបន្តិចផងចុះថា បណ្តាសព្វ សារពើទាំងឡាយទៅក្នុងសកលប្រចាំភាគនេះ សុទ្ធសឹង តែត្រូវមានធម្មជាតិសាងសង់ទុកទាំងអស់ បើយើងចេះ នាំគ្នាគិតប្រឌិតហើយសព្វវត្ថុទាំងនោះ ក៏នឹងក្លាយទៅជា

-៣១-

ដោយមានមុខចំណូលបានល្អមសមគួរ ក្រោយពីកាត់មុខ
ចំណាយចេញរួចស្រេច ក៏ចាត់ទុកបានថាជាសេចក្តីសុខ
គ្រប់គ្រាន់នឹងអត្ថភាព។ ប៉ុន្តែឥឡូវនេះមនុស្សយើងមិន
ដូច្នោះឯណា សូម្បីតែនៅមិនទាន់ដល់គ្រាក្រផងក៏រត់
ត្រសល់ចូលទៅរកសេចក្តីក្រខ្លួនឯង បើតែយ៉ាងនេះ តើ
នឹងទៅបន្ទោសអ្នកណា ។ ចំពោះពពួកកម្លោះៗ ឥឡូវ
នេះគឺ បារ កុន ល្ខោន ល្បែង។ល។ និង។ល។ ទាំង
អស់ហ្នឹង ហើយដែលចាំកន្ត្រាក់ឱ្យធ្លាក់ចូលទៅក្នុងរណ្តៅ
ក្រ បើអ្នកណាភ្នាក់ស្មៀត គឺមុខជាគ្មានទឹកភ្នែកសំរាប់
យំ ។

ចូរមនុស្សគ្រប់រូបចងចាំទុកថា កាលបើយើងអាច
ដោះស្រាយរឿងក្របានក្នុងថ្ងៃនេះ យើងក៏អាចនឹងមាន
ទៅបាននៅថ្ងៃមុខ ត្រង់ឱ្យមនុស្សយើងក្រអស់មួយជីវិត
នោះ គឺមានតិចណាស់ ប៉ុន្តែទោះបីជាគ្រាដែលក្រ ក៏កុំ
សុខចិត្តឱ្យ ក្រទាល់តែរលីងធេងអស់ពីខ្លួនឱ្យសោះត្រូវ
បន្សល់ទុកខ្លះ គឺ “ចូរប្រមក្រកាយ តែពុំប្រមក្រចិត្ត”

-៣២-

ទោះបីជាត្រូវជួលផ្ទះ គេនៅ ១ខែ ៥០០ រៀល ស៊ីមួយ
ពេលអត់មួយពេលខោអាវ ប៉ះបំណះក៏ចូរឱ្យវាក្រតែកាយ
បានហើយ ឯចិត្តចូរកុំព្រមក្រត្រូវតែខែនៅពេលខាងមុខ
នឹងព្យាយាមជាប់ជានិច្ច ។ ចិនមកពីស្រុកចិនមានសម្បត្តិ
ធម្មជាតិជាប់មកនឹងខ្លួនប៉ុណ្ណោះ នៅអាចធ្វើខ្លួនឯឱ្យទៅ
ជាអ្នកមានបាន ចុះយើងខ្មែរជាម្ចាស់ស្រុកផង តើត្រូវ
សុខចិត្តឱ្យអាបំឱនជាងជនបរទេសទៅកើត ដែរឬ? ត្រូវ
យើងធ្វើចិត្តឱ្យរឹងឱ្យសមជាខ្មែរម្ចាស់ស្រុកផ្លូវណា ដែល
សុចរិតត្រូវរត់តំរង់ចូលទៅចុះ មិនក្រយូរទេអស់លោក !
លោកអ្នកដើរកុំដើរអត់ប្រយោជន៍ កុំដេកអត់ប្រយោជន៍
កុំស៊ីអត់ប្រយោជន៍ត្រូវគិតទៅដោយបញ្ញាការ គិតអាច
កើតឡើងនៅពេលដេកក៏មាន បើសុខចិត្តក្រចិត្តថែមទៅ
ទៀត ប្រមជាមួយរាងកាយដែលត្រូវសេចក្តីទីទឹង ក្រុក
រានទន្ទ្រានស្រាប់ហើយ ចូរកុំសង្ឃឹមឱ្យសោះថានឹងមាន
ឱកាសបើកភ្នែក ហារមាត់បានសមបំណង ។ ទោះបីជា
ក្រីក្រលំបាកលំបិនដូចម្តេចត្រូវខំ ធ្វើមុខឱ្យស្រស់ស្រាយ

-៣៣-

ជាប់ជានិច្ចកុំអាលទុក្ខសោកធ្វើមុខស្អុយបែរ វាវាធ្វើឱ្យ
សេចក្តី សង្ឃឹមដែលប៉ុនប៉ងទៅមុខត្រូវរលំរលាយទៅ
ជាមួយផង មិត្តអ្នកនិពន្ធដើងចាស់របស់ខ្ញុំម្នាក់ធ្លាប់បាន
ដាស់តឿនខ្ញុំថា ចូរយំនៅតែដើមទ្រូងបានហើយ កុំបញ្ចេញ
មកខាងក្រៅនេះទេ បានសេចក្តីថា “កុំព្រមឱ្យក្រចិត្ត”
ហ្នឹងឯង ។

លោកអ្នកដឹងទេថា ខោឡាញដាច់ៗដែលបោះ
ចោលគ្មានអ្នកណាឃើស តែអ្នកជំនាញក្នុងការដោះទ័លក្រ
គេអាចធ្វើឱ្យវាក្លាយទៅជាប្រាក់បាន ពីរបីរយក្នុងវេលា
តែមួយភ្លែត ។ នេះគ្រាន់តែជាការដាស់តឿននិងបង្ហាញ
គោលឱ្យអស់លោក អ្នកចេញទៅប្រយុទ្ធក្នុងការដោះ
ទ័លក្រប៉ុណ្ណោះ អស់លោកអ្នកអានហើយវិនិច្ឆ័យឱ្យមិត្ត
ចត់ចុះនឹងបង្កើតផលបានជា បង្កូរដល់ខ្លួនលោកអ្នកជាពុំ
ខាន ។



-៣៣-

វគ្គទី៦

ការចេះមែនធ្វើមែនក៏ជាថ្នាំ ដោះទ័លក្របានដែរ

តាមដែលខ្ញុំបានពោលរួចមកហើយនៅវគ្គមុននោះ
ឃើញថា នៅមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ទេ ហេតុនេះទើបត្រូវ
វែកញែកបន្ថែមបន្តិចទៀត នៅក្នុងវគ្គនេះដើម្បីឱ្យអស់
លោកអ្នកបានយល់កាន់តែច្បាស់មែនទែន ។ ចំពោះវគ្គ
មុនៗបានពោលបរិយាយរួចហើយថា ការចេះដឹងនូវវិជ្ជា
ផ្សេងៗនោះ គឺសុទ្ធសឹងជាថ្នាំកែរោគក្របានទាំងអស់
តែនៅមិនទាន់បានកំរិតឱ្យបានច្បាស់លាស់នៅឡើយ ។
អ្នកខ្លះស្តាយយកចំណេះវិជ្ជា ទុកម៉ាសន្លឹកតែនៅតែដោះ
ពីរឿងទ័លក្រមិនរួច ក៏តាំងមកអង្គុយថ្លែងសារទុក្ខថា
“យ៉ាប់មែនគ្នាខំរៀនមកសព្វសារពើធ្វើការងារបានគ្រប់
យ៉ាងតែក៏នៅចៀសក្រមិនផុត” ការពោលរបៀបនេះ

-៣៥-

តើលោកអ្នកខ្លួនឯងមានបានគិតពិចារណាឱ្យសព្វគ្រប់ហើយ ឬនៅថា នៅក្នុងមុខវិជ្ជាទាំងអំបាលម៉ានមួយមុខៗ លោកអ្នកជាអ្នកចេះដឹងមែនមិនមែនគ្រាន់តែចេះ របៀបកោកសឹកមាត់ត្រដោក ឆ្អែតពោះក្របីទេឬ? ខ្ញុំខ្លាចក្រែងថា នៅមិនចេះឱ្យពិតប្រាកដឥឡូវអី បើលោកអ្នកប្រាកដជាចេះ សព្វគ្រប់មែនហើយ “លោកអ្នកពិតជាដោះខ្លួនរួច” ដូចសុភាសិតបុរាណពោលថា ចេះអ្វីចេះឱ្យប្រាកដចេះ នៅក្នុងផ្នត់ស្បូវអត់ចេះប្រសើរជាង ។ ដូច្នេះការដែលលោកអ្នកយិតយោងខ្លួនមិនរួច ក៏ប្រហែលជាបណ្តាមកពីលោកអ្នកចេះមិនទាន់ប្រាកដហ្នឹងឯង ។

រីឯយោបល់របស់ខ្ញុំក្នុងផ្នែកឯកទេសនោះ នៅមានបំណងនឹងពោលជំទាស់បន្តិចទៀតថា តាមសុភាសិតចាស់បុរាណដែលបានស្តីនោះ នឹងថាមែនក៏បានមិនមែនក៏បាន ដោយមានដំណោះស្រាយក្នុងការជំនាន់ដូចតទៅនេះ គឺ ÷

១- ដែលថាមែន ពីព្រោះសម័យបុរាណ ភាគច្រើន

-៣៦-

ច្រើនរើសនឹងអ្នកមានចំណេះវិជ្ជា ថែមទាំងគ្មានការប្រកាន់បក្សប្រកាន់ពូកថែមទៀត គឺស្រេចតែថា អ្នកណាឆ្លក់ទទួលយកចិត្តីដោយមិនរើសមុខ ឧទាហរណ៍ដូចយ៉ាងលោកតាក្រមង្គុយគាត់គ្រាន់តែជាជនសាមញ្ញម្នាក់ហើយក្រីក្រទៀតផង ក៏នៅមានផ្លូវដោះខ្លួនរួចដោយអាស្រ័យវិជ្ជាច្រៀងខ្សែ ដៀវរបស់គាត់ ។

២- ដែលថាមិនមែន ដោយហេតុថាសម័យនេះជាសម័យវិទ្យាសាស្ត្រ មិនមែនសម័យបុរាណសុភាសិតបុរាណស្ទើរតែប្រើការលែងកើតអស់ទៅហើយ ដូច្នេះសុភាសិតបុរាណពោលទុកទើបមិនអាចយកជាការពិតទាំងអស់បាន ។ ឧទាហរណ៍មនុស្សដែលមានចំណេះវិជ្ជាស្មើគ្នា បានប្រាក់ខែ មិនស្មើគ្នា ឬម្នាក់បានការធ្វើតែម្នាក់ ទៀតអត់ការធ្វើទាំងនេះបណ្តាលមកពីអ្វី? សូមលោកអ្នកឈ្លងគិតមើលខ្លួនឯងទៅចុះ ។

ឈ្លើយ ! ទោះជាដូចម្តេចក្តី យើងក៏គួរប្រកាន់យកគោលសុភាសិតបុរាណ ទុកមួយអន្លើសិន បើឃើញ

-៣៧-

ថាប្រើការមិនកើតសីមបណ្តោយទៅតាមសាច់រឿង ពី-
ព្រោះបើទុកជាមិនបានល្អគ្រប់ ដប់ក៏គង់មិនដល់ធ្លាក់ដល់
ថ្នាក់សូន្យដែរ ការចេះដឹងពិតប្រាកដនឹង ជាឱសថកែរោគ
ក្រឡិកលោកអ្នកបានអស់មួយជីវិត ។ ប៉ុន្តែខ្ញុំសូមខ្សឹបដាក់
រន្ធគ្រឡើងលោកអ្នកថា គួរកត់ត្រាទុក “វិជ្ជាបញ្ចារ”
ទុកនៅក្នុងតារាងមេរៀន របស់លោកអ្នកផងកាន់តែ
ប្រសើរវានឹងទៅជាថ្នាំកែរោគក្រ ឆុតរាប់សក្តិសិទ្ធិជាទី
បំផុត ។

ខ្ញុំបាទមិនចង់និយាយអ្វីឱ្យវែងឆ្ងាយជាងនេះទៀត
ទេ ប៉ុន្តែចាំបាច់ត្រូវតែនិយាយតទៅ ព្រោះតាមគោល
ដែលដាក់ថា ចេះអ្វីចេះឱ្យប្រាកដអាចកែរោគក្របាននោះ
ពិតមែនវាជាពាក្យស៊ីគ្នានឹង សុភាសិតបុរាណបានយ៉ាង
ជិតស្និទ្ធ ប៉ុន្តែវាជំទាស់នឹងក្បួនរបស់ខ្ញុំខ្លះ ស្របគ្នាខ្លះ ។
ក្បួនរបស់ខ្ញុំនេះ ស្មោះត្រង់ចំពោះការណែនាំឱ្យបុគ្គលចេះ
រកការដោះម៉លក្រ តែខ្ញុំក្នុងកិច្ចការងារដែលនឹងបង្កើត
បាន ជាមុខរបរបស់ខ្លួន តែមួយមុខមិនបានគិតទៅដល់

-៣៨-

ការងារថ្នាក់ទាបថ្នាក់ខ្ពស់តែ យ៉ាងណាឡើយ រីឯសុភា-
សិតដែលថា “ចេះអ្វីចេះឱ្យប្រាកដ” នោះ ច្រើនសំដៅយក
ការងារថ្នាក់ខ្ពស់ គឺថាបើភ្នាក់ងារចំណាប់ ហើយនឹងធ្វើឱ្យ
អ្នកនោះដាំដួងសំយុងក្បាលធ្លាក់ចុះក្នុងរណ្តៅក្របានយ៉ាង
ឆាប់រហ័ស ពីព្រោះចុងបញ្ចប់ក៏ត្រូវបែរទៅអនុវត្តទៅ
ក្នុងគោលការដោះម៉លក្ររបស់ខ្ញុំទៅទៀត ។ ដោយ
ប្រការដូចនេះ ហើយពាក្យថាចេះអ្វីចេះឱ្យប្រាកដ ទើបតប្បី
ឈប់សំរាកនៅត្រឹមហ្នឹងសិន ព្រោះជាសុភាសិតដែល
ហាក់ដូចជាខ្ពស់គ្នានឹងក្បួននេះយ៉ាងច្រើន ។

តាមយោបល់យល់ឃើញរបស់ខ្ញុំបូកផ្សំជាមួយនឹង
គោលធម្មតាទាំងឡាយ សាកលនិករទាំងពួងត្រូវតែជា
មនុស្សដែលគ្រប់គ្រាន់ទៅដោយចំណេះវិជ្ជា ដោយប្រការ
ទាំងពួងឥតរើសមុខ គ្រាន់តែថាបើមានឱកាសហុចឱ្យ
សិក្សាបានហើយ តប្បីត្រូវសិក្សាទុកជាដើមទុនមិនរើស
មុខ កាលបើដល់ពេលអាសន្នអស់ក្រចំណេះវិជ្ជា ដែលមាន

សូមឱ្យបង្កើតអ្នកសរសេរក្បួននេះ ជាមនុស្សឆ្នាប់
មានបារម្ភចម្លងមកហើយក៏មែនពិត តែក្នុងពេលឥឡូវ
នេះ ខ្ញុំក៏គឺអ្នកក្រហឹងឯង ។

ខ្ញុំធ្លាប់ត្រូវបានមកហើយក្រៅស្ទើរតែគ្មានកន្លបវិញ
តែ ដោយខ្ញុំបានប្រកាន់យកគោលតាមដូចដែលបានពោល
មកហើយខាងដើម សេចក្តីទីមួយក្រក់ចេះតែរលប់ចេញពី
ប៉ាន់ម្តងបន្តិចៗជាលំដាប់ ប៉ុន្តែទុកថាដូច្នោះក្តី ខ្ញុំសព្វ
ថ្ងៃក៏គង់ស្ថិតនៅក្នុងសភាវៈក្រដដែល ។

សូមជឿខ្ញុំចុះ សេចក្តីទីទីលក្រមិនអាចមានអំណាច
ខ្លាំងក្លាធ្វើសេចក្តីរំខានឱ្យយើងបានរហូតទេ បើប្រសិនជា
យើងស្គាល់នូវ ឫសកែវរបស់វាកើតពីអ្វីឱ្យច្បាស់ ។ តាម
គោលសាសនានិងធម្មតានិយម "ការខ្ជិលច្រអូស" ហ្នឹង
ហើយជាឫសកែវនៃសេចក្តីក្រ ទោះបីជាមានចំណេះវិជ្ជា
ចេះដឹងប៉ុណ្ណា តែបើមានសេចក្តីខ្ជិលច្រអូសជាម្ចាស់ចិត្ត

គឺមុខជាមិនអាចគេចផុតពីសេចក្តីទីទ័លក្របានទេ ដូច្នេះ
លោកអ្នកគប្បី បណ្តេញសេចក្តីខ្ជិលច្រអូសឱ្យចេញពីរាង
កាយរបស់លោក អ្នកយ៉ាងឆាប់រហ័សបំផុត ។



វគ្គទី៧

គន្លឹះពិសេសសំរាប់ការ

ដោះទំលក្រ

នៅក្នុងវគ្គទី៥ បានពោលដាស់តឿនរួចហើយថា ចូរ ព្រមក្រកាយ តែកុំព្រមក្រចិត្ត ។ នោះជាគោលដ៏ជាក់ ច្បាស់សំរាប់មនុស្សគ្រប់រូបត្រូវតែប្រតិបត្តិតាម ពីព្រោះ ជាគោលការតែមួយគត់ ដែលនឹងធ្វើឱ្យលោកអ្នកទៅជា មនុស្សក្លាហានមិនរុញរាច់ពោះសេចក្តីទីទំលក្រ និងមក ភពប្រសប់តាមធម្មតានោះមនុស្សយើង បើកាន់តែធ្វើចិត្ត ឱ្យស្រពាប់ស្រពោនប៉ុណ្ណា សេចក្តីទីទំលក្រកាន់តែរុករាន រាតត្បាតខ្លាំងឡើងប៉ុណ្ណោះដែរ ។ បើយើងធ្វើចិត្តឱ្យ រីករាយជាប់ជានិច្ចជាកាល ទោះបីជាទីទំលក្រខ្លះខាតខ្លះក៏ នៅតែគ្រាន់បើត្បិតអីផ្ទៃមុខ យើងនៅស្រស់បស់ល្អមិន ចូលទៅរកអ្នកនេះអ្នកនោះបានដោយងាយស្រួល ។

-៤២-

ការធ្វើចិត្តឱ្យស្រស់ញញឹមមិនសោកសៅនៅក្នុង គ្រាក្រនោះ គឺជាការដ៏ ប្រសើរបំផុត ដូចដែលបានពោល រួចមកហើយនៅខាងដើម ប៉ុន្តែយើងត្រូវតែស្រាវជ្រាវ រាវរកគំនិត គិតដល់វិធីរកលុយឱ្យខ្លួនយើងបានចាយខ្លះ ពីព្រោះវាជាការ ដោះទំលក្របានមួយគ្រាដែរតែការរក លុយនោះមានល្បិច គិតនឹកច្រើនបែបច្រើនយ៉ាង ។ យើង ត្រូវជ្រើសរើសឱ្យបាន ប្រពៃទើបជាការងាយស្រួល ។ ខ្ញុំនឹងពោលត្រឹមតែ ២-៣ វិធីសំរាប់រកលុយដោះទំលក្រនេះ គ្រាន់ជាពាក្យណែនាំឱ្យអស់ លោកអ្នកទៅជាមនុស្សក្លា- ហាន ដើម្បីអាចប្រតិបត្តិតាមក្បួនបង្វិលលុយប៉ុណ្ណោះ តែទុកជាដូចម្តេចក្តី ខ្ញុំមានជំនឿថា អាចផ្តល់ប្រយោជន៍ ឱ្យដល់លោកអ្នកទាំងឡាយ ដែលយកចិត្តទុកដាក់បាន ជាបង្អួរ ។

ប៉ុន្តែ សូមយល់ឱ្យច្បាស់ថា ការប្រតិបត្តិខ្លួនដើម្បី ការដោះទំលក្រនោះ សូមលោកអ្នកកុំប្រតិបត្តិឱ្យទៅជា ប្រយោជន៍បៀតបៀនមុខរបររបស់អ្នកដទៃបាន គឺកាន់

-៤៣-

តែប្រសើរមែនទែន ព្រោះនៅក្នុងវេលាសព្វថ្ងៃនេះតាម
ដែលបានសង្កេតឃើញរួចមកហើយ ការប្រតិបត្តិខ្លួនដើម្បី
ការដោះទំលក្រច្រើនតែចូលទៅក្នុងផ្លូវបៀតបៀនមុខរបរ
អ្នកដទៃដោយភាគច្រើន ។ វាជាលទ្ធផលដែលទាបថោក
ខ្លាំងណាស់លក្ខណៈដែល នឹងបង្ហាញឱ្យឃើញថា ជាការ
បៀតបៀនមុខរបររបស់អ្នកដទៃនោះ គឺមានដូចតទៅ
នេះ ៖

- ១- ឃើញតែរកស៊ីអ្វីបាន យើងតាំងប្រកបមុខ
របរដូចគេដែរ តែលក់ឱ្យថោកជាង ។
- ២- ឈ្នានពានព្យុះព្យួងឱ្យអ្នកដែលគេទាក់ទងគ្នា
មុន បែកបាក់ស្លាប់ខ្ចីមគ្គា ។
- ៣- ដឹងថាគេនឹងធ្វើអ្វី យើងដណ្តើមធ្វើរបស់
នោះមុន ។

លក្ខណៈ ៣ ប្រការនេះជាលក្ខណៈអាក្រក់ទាបថោក
មែនហើយពាក្យដែលថាការរកស៊ី ស៊ីសងអ្នកណាឈឿន
ជាងវ័យជាងអ្នកនោះឈ្នះ តែថាវាជាការខូចសេចក្តីបរិសុទ្ធ

-៤៤-

នៃដួងចិត្តម្យ៉ាងដែល សុភាពជនមិនតប្បិយកមកអនុវត្តន៍
ទាល់តែសោះ ។ ត្បិតអីវិធីដោះស្រាយរឿងទំលក្រ ដែល
ល្មមនឹងចៀសរួចមិនឱ្យជាន់នឹងគេមានមួយគំនរប្រសិនជា
មានជាន់ គ្នាក៏សូមឱ្យជាន់ដោយចៃដន្យកុំជាន់ដោយចេតនា
អាក្រក់នោះ នឹងធ្វើឱ្យចិត្តលោកអ្នកមានសេចក្តីសុខយ៉ាង
ច្រើន ។

នៅក្នុងសកលលោក មានសព្វសារពើវត្ថុទាំងឡាយ
អាទិកំបាំងជាច្រើន គឺថាបើយើងប្រើសេចក្តីព្យាយាម
យ៉ាងពិតប្រាកដឱ្យត្រឹមត្រូវតាមគោលនុស្សាហកម្មហើយ
សភាពនៃរបស់ទាំងនោះ ក៏អាចបណ្តាលសេចក្តីដោះទំល
ក្រឱ្យសំរេចដល់យើងបានសមបំណង និងជូនកាលមិនត្រឹម
តែដោះទំលក្រប៉ុណ្ណោះទេ វាអាចធ្វើឱ្យលោក អ្នកកើត
បានទៅជាសេដ្ឋីមួយដ៏តូចរួចក្លាយទៅជាមហាសេដ្ឋីនៅ
ពេលដ៏មិនយូរប៉ុន្មាន ។

ស្រុកខ្មែរមានដីច្រើន តែមានមនុស្សតិច រីឯស្រុក
ដទៃទៀត ដូចជាស្រុកចិនមានមនុស្សច្រើនតែមានដី

-៤៥-

តិចមិនគ្រប់គ្រាន់ ដល់ការប្រកបមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតជន
ជាតិចិន ទើបចាំបាច់ខ្ចាត់ព្រាត់រដ្ឋាត់ទៅនៅតាមប្រទេស
ដទៃទាំងនេះ ក៏ដើម្បីនឹងបោសរលាស់នូវសេចក្តីទីលក្រ
របស់ខ្លួនឱ្យ ជ្រះស្រឡះផុតទៅប៉ុណ្ណោះ ។ កាលបើជន
ជាតិចិនមកដល់ស្រុកខ្មែរ គ្រាន់តែបានជាន់ដីខ្មែរភ្លាមក៏
ស្រែកថា “អញមិនក្រស្រេចទៅហើយយ៉ាងនេះបានសេចក្តី
ថាដូចម្តេច? គេជាមនុស្សខ្ចាត់ព្រាត់មកពីចម្ងាយសោះ
គេអាចធានាបានដោយសុទ្ធចិត្តថាគេមិនក្រ តែហេតុអ្វី
ជនជាតិខ្មែរ ដែលកើតនៅស្រុកខ្មែរ ទើបមិនគិតដល់
ទីដីដ៏ទៃទេរង់ចាំឆ្ងាយទាំងនោះ ខ្លះរវល់តែនាំគ្នាអ្វី
ថាក្រឡាត់តែទៅជាមេសូត្រវត់មាត់ រួចហើយក៏តាំង
អង្គុយឱបក្បាលជង្គង់ធ្វើភ្នែកភ្លឺៗសង្ឃឹមឱ្យ ទេវតាជួយ
ទៅវិញ? ការនុស្សាហកម្មទាំងឡាយពួកយើងបណ្តោយ
ឱ្យធ្លាក់ទៅនៅក្នុងកណ្តាប់ដៃពួកបរទេសអស់រលីង សូម្បី
តែការងារចុនទាបដែលចំណាយដើម ទុនតិចដូចយ៉ាង
លក់បបរ លក់ស្លាម្លូ ។ល ។ នឹង ។ល ។ ក៏ជារបស់ចិន

-៤៦-

ការលក់ កាសែតក៏ជារបស់ចិនខ្មែរនោះមានតិចណាស់ ។
បើតែយ៉ាងនេះ ពួកយើងមកនាំគ្នាអ្វីទាំងក្រឡាត់នោះជា
ការសមរម្យហើយឬ? នៅក្នុងទីដីទាំងឡាយ ទាំងពួងដ៏ទៃទេរង់ចាំឆ្ងាយ
ហ្នឹងហើយ បើយើងចេះកែច្នៃនឹងឃើញថា សព្វវត្ថុដែល
ជាលុយជាកាក់បង្កប់ នៅគ្រប់ទីកន្លែងទាំងអស់ ។ ប៉ុន្តែ
មនុស្សខ្លួនដេកចាំតែទេវតាដាក់ទាននៅក្នុងផ្ទះទេ ទើប
មិនអាចមើលឃើញ ។ ខ្ញុំជាកូនខ្មែរ ខ្ញុំមិនចង់រិះគន់ជាតិសាសន៍ឯងទេ
ប៉ុន្តែនៅក្នុងសេចក្តីយុត្តិធម៌ទាំងឡាយ ធម្មជាតិនៃការ
ពិតបង្អំឱ្យខ្ញុំចាំបាច់ត្រូវនិយាយថា ខ្មែរយើងនៅមានកំអែល
និស្ស័យជាមនុស្សខ្លួនច្រអូសច្រើនគ្នាណាស់ បើប្រសិនជា
អាចជំរុះក្តែលខ្លួនច្រអូសទាំងនេះចោលចេញបាន ប្រទេស
យើងនឹងបានទៅជាប្រទេសដ៏មុតមាំផ្តុំឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស
សក្តិកម្មនៃការមានបានដែលយើងអាចមើលឃើញ
បានពីជនបរទេស ដែលចូលមកពុះពារប្រកបការនុស្សាហ-

-៤៧-

កម្ម ដោយមិនគិតពីសេចក្តីខ្ជិលច្រអូស រួចគេក៏បញ្ជូនប្រាក់កាសយើងយកត្រឡប់ទៅស្រុកគេវិញ ឯយើងខ្មែរម្ចាស់ស្រុកបានត្រឹមតែអង្គុយមើល ឬបើមិនដូច្នោះក៏ធ្វើជាកូនឈ្នួលគេធ្វើ តែការងារកំប៉ុកកំប៉ុកគ្រាន់តែបានលុយកាក់យកទៅចិញ្ចឹម ក្រពះមួយថ្ងៃគ្រប់មួយថ្ងៃពុំបានគិតទៅដល់ផលនៃការមាន បានទៅថ្ងៃខាងមុខសោះ ។ គេខំពុះពារព្យាយាមឱ្យយើង ឃើញតែយើងពុំបានធ្វើតាមគេសោះដូច្នេះជាការសមរម្យហើយឬ?

ការងារចេញមុខចេញមាត់របស់ខ្មែរយើងតាមដែលបានឃើញ ក៏គឺដាក់រានលក់ថ្នាំឬសឈើផ្ទះកាត់សក់ ។ល។ សុទ្ធសឹងជាមុខរបរតូចតាចកំប៉ុកកំប៉ុក រីឯការងាររបស់ជនជាតិបរទេស ដូចជាចិន បារាំង ដូចម្តេចខ្លះសូមឱ្យគិតមើល? ទាំងនេះបណ្តាលមកពីខ្មែរ យើងដែលមានលុយចូលចិត្តឱបលុយទុកមិនចង់ធ្វើអ្វី តែអ្នកដែលចង់ប្រកបមុខរបររកស៊ីត្រឡប់ជាគ្មានលុយទៅវិញ បើអ្នកមានលុយដែលមិនចង់ សាកល្បងប្រថុយឱ្យដើមដល់អ្នកដែល

-៤៨-

ចង់រកស៊ីលមើលខ្លះ ជាការជួយលើកស្ទួយបងប្អូនរួមជាតិក៏ប្រហែលជានឹងបានឃើញថា ខ្មែរយើងក៏មិនអន់ជាងជនបរទេសដែរ ។ ការដែលខ្ញុំនិយាយមកនេះ សូមបងប្អូនរួមជាតិដែលមានលុយល្បងគិត មើលចុះមុខជានឹងឃើញផលល្អថា គួរមិនគួរដូចម្តេចសុភាសិតខាងផ្លូវសាសនាពោលថាកាលបើឃើញសេចក្តីសុខរបស់ គ្រួសារចូលរះបង់សេចក្តីសុខរបស់ខ្លួនចោលទៅ ហើយកាល បើឃើញសេចក្តីសុខរបស់មនុស្សទាំងស្រុកឬមនុស្សច្រើន ក្រុមចូលរះបង់សុខរបស់គ្រួសារចោលទៅ ។ ដូច្នេះការដែលយើងឱ្យដើមទុនដល់អ្នកគ្មានដើមទុនប្រកបមុខរបរធំដុំដើម្បីកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់ជាតិខ្មែរ ក៏មិនធ្វើឱ្យខូចបង់សេចក្តីសុខរបស់យើងប៉ុន្មានដែរ ពីព្រោះឧបមាថា យើងមានលុយដប់លានរៀល ឱ្យខ្ចីមួយលានរៀលជាការជួយផ្គងផ្កើមទោះបីជាខាតដើមក៏មិនជាស្តី ទុកដូចជាយើងជួយលើកស្ទួយប្រទេសរបស់យើងទៅចុះ តែហេតុអ្វីក៏មិនគិត? ការដែលមិនគិតច្រើនៗគ្នានេះ ហើយធ្វើឱ្យប្រទេសខ្មែរ

-៤៩-

យើងសំយុងក្បាល ធ្លាក់ចុះទៅរកសេចក្តីក្រជាលំដាប់នាំ
ឱ្យខ្មាស់ដល់ប្រទេសដទៃៗ ដែលគេទើបតែដោះខ្លួនរួចពី
នឹមទាសភាពយ៉ាងខ្លាំង ។

តាមដែលបានពោលមកនេះ គឺដើម្បីឱ្យទៅជាផ្លូវ
វិវត្តន៍ នៃបងប្អូនរួមជាតិគ្រប់គ្នាថា ការណាគួរណាមិនគួរ
ដោយប្រការអ្វី ។ កាលបើឃើញថាជាការគួរ ក៏សូមឱ្យ
ប្រញាប់រួសរាន់ជួយលើកស្ទួយគ្នា ដើម្បីសេចក្តីរុងរឿង
របស់ប្រទេសយើងឱ្យចាកផុតពីសភាពក្របានឆាប់រហ័ស ។

រីឯអ្នកដែលស្ម័គ្រចិត្តជឿ ហើយត្រូវការស្វែងរក
គោលនំរាប់ដំណោះស្រាយសេចក្តីទីលក្រនោះ ខ្ញុំសូម
ណែនាំបន្ថែមឱ្យជាពិសេសពីរប្រការទៀតគឺ ÷

១- ដំណោះទីលក្រតាមធម្មតា

២- ដំណោះទីលក្រដើម្បីសេចក្តីមានបាន

ក- ដំណោះទីលក្រតាមធម្មតានោះ ត្រូវប្រតិបត្តិ
តាមន័យដូចពោលរួចមកហើយខាងដើម កុំហាក់លោត
លយឆាយឱ្យខ្លាំងពេក លោកអ្នកមុខជានឹងចៀសផុតពី
សេចក្តីទីទីលក្របានដូចសេចក្តីប្រាថ្នា ។

-៥០-

ខ- ដំណោះទីលក្រដើម្បីសេចក្តីមានបាននោះ ត្រូវ
ប្រើសេចក្តីព្យាយាមពុះពារចំពោះការនឿយហត់ បើគ្មាន
ដើមទុនក៏នឿយច្រើនបន្តិច មានដើមទុនក៏មិនសូវនឿយ
និងបណ្តោះខ្លួនទៅកាន់ទីដ៏ដ៏លឿយមួយរយៈការ ឧ-
ស្សាហកម្មពិភពលោកមិនធ្វើឱ្យលោកអ្នកមានបានតាម
សេចក្តីប្រាថ្នា ។

បរិយាយមកក្នុងលក្ខណៈនៃការដោះទីលក្រនេះ
ដើម្បីគ្រាន់ជាផ្លូវត្រិះរិះដល់មហាជនទូទៅ បើប្រសិនជា
មានភ្លាំងភ្លាត់ទៅត្រង់វគ្គឃ្លាណាមួយ សូមអស់លោក
រៀបចំរៀបរៀងអ្នកទ្រង់គុណវុឌ្ឍិពិសេស មេត្តាអភ័យទោស
ដល់ខ្ញុំអ្នករៀបរៀងតាមការគួរ ។

ចប់ក្បួនដោះទីលក្រ

ហាក់ នៃហុក



ពាក្យបរិយាយចុងក្រោយ

លោកអ្នកអានក្បួនដោះទំលក្រមក តាំងពីដើមដល់ចប់ប្រហែលជានឹងគិតថា “ហ្នឹងឬក្បួនដោះទំលក្រមិនឃើញ ណែនាំរកផ្លូវអ្វីនាំឱ្យកើតបានជាលុយកាក់មួយមុខសោះ តើវានឹងដំណោះទំលក្របានដូចម្តេច? បើលោកអ្នកគិតឃើញដូច្នោះ គឺខុសយ៉ាងធ្ងន់តែម្តង ពីព្រោះខ្ញុំបានពោលរួចមកហើយ នៅដើមដំបូងថា វាគ្រាន់តែជាក្បួនណែនាំបង្ហាញផ្លូវប៉ុណ្ណោះ សូម្បីតែចំណងជើងក៏បញ្ជាក់ស្រេចទៅហើយថា ក្បួនដោះទំលក្រមិនមែនក្បួនរកលុយកាក់ឯណា?”

បើសិនលោកអ្នកជ្រាបពីក្បួនរកលុយ តែនៅធ្វើខ្លួនរបស់លោកអ្នកឱ្យគ្រប់តាមអង្គគុណនៃការដោះទំលក្រដែល ខ្ញុំបានប្រាប់ទុកហើយ ក្បួនរកលុយនោះក៏មិនមានប្រយោជន៍អីដល់លោកអ្នកដែរ ព្រោះថាក្បួនរកលុយដែលលោកអ្នកចង់បាននោះ មិនមានអង្គគុណ:

ឬក៏មូលដ្ឋានមាំទាំជាទីគួរឱ្យជឿជាក់មួយរយភាគរយនោះឡើយ ។ ខ្ញុំនិយាយដូច្នេះ លោកអ្នកប្រាកដជាពោលថា ឱ្យតែមានលុយអ្វីៗប្រាកដជា នឹងកើតមានជាពិតប្រាកដ ។ ការពោលដូច្នេះ ខ្ញុំទទួលស្គាល់ ថាត្រឹមត្រូវតែមួយភាគប៉ុណ្ណោះ ព្រោះថាអ្នកនិយាយពុំបានត្រឹមរិះ និងគិតឱ្យបានជិតដល់ ដោយចាត់ទុកលុយជាចៅហ្វាយនាយជាម្ចាស់លើសិរសា ដែលខ្លួនត្រូវការគោរពបូជារៀងរាល់ទិវាភាគីភ្លេចគិតថា វាជាប្រភពនៃសេចក្តីវិនាសដែរ ។

សុភាសិតបរទេសមួយពោលថា ÷

“ប្រាក់ជាបាវបំរើដ៏ល្អ. តែជាចៅហ្វាយនាយដ៏អាក្រក់” ។ ឆ្លងតាមរយៈសុភាសិតនេះ លោកអ្នកអាចឆ្លុះបញ្ចាំងឃើញពីក្បួនដោះទំលក្ររបស់ខ្ញុំ និងក្បួនរកលុយដែលលោកអ្នកចង់បាននោះ តើមានលក្ខណៈខុសគ្នាយ៉ាងណា ហើយធ្វើការប្រៀបធៀបទៅ ប្រាកដជាលោកអ្នកនឹងយល់ជាក់ជាមិនខាន ។ មួយវិញទៀតការរំដោះខ្លួនពីភាពទំលក្រមានន័យថា ធ្វើខ្លួនយើងឱ្យទៅជាប្រយោជន៍

-៥៣-

របស់អ្នកដទៃ និងប្រទេសជាតិរបស់ខ្លួន ។ តាមគោល
ការណ៍សំខាន់ពីរគឺ ៖

១- ជួយឃឹតយោងជនរួមជាតិដោយបន្តមុខរបរ
ចិញ្ចឹមជីវិតរបស់គេ ។

២- ជាការជួយធ្វើឱ្យកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់ខ្មែរកាន់តែ
ប្រសើរឡើង ។

ការមានផលចំណេញច្រើន រមែងជាលទ្ធផលល្អ
សំរាប់ធ្វើជំនួញជួញប្រៃ ប្រសិនចំណេញតិចយើងក៏នៅ
សប្បាយចិត្តថា បានជួយបងប្អូនរួមជាតិឱ្យមានការធ្វើ
គ្រាន់កំដរជីវិត ។

ខ្ញុំពោលដូចនេះ ព្រោះគោលសេចក្តីដែលពោលរួច
មកហើយ ច្រើនជំពាក់ទាក់ទងនៅជាមួយនឹងក្បួនដោះ
ទីលក្ររបស់ខ្ញុំ។ សូមលោកអ្នកទាំងឡាយកុំជឿសំដីរបស់
មនុស្សដែលថា វេលានេះសេដ្ឋកិច្ចធ្លាក់ដុនដាបនៅធ្វើអ្វី
មិនទាន់បាន ការពិតគឺគេកំណាញ់ខ្លួនរបស់គេ ដើម្បីមិន
ត្រូវការឱ្យទៅជាប្រយោជន៍ដល់អ្នកដទៃ។ សេដ្ឋកិច្ចធ្លាក់
ដុនដាបមែន ឬមិនមែនសូមលោកអ្នកអញ្ជើញទៅមើល

-៥៤-

នៅតាមរោងភាពយន្តរោងល្ខោន ភោជនីយដ្ឋាននិងអង្គ-
សាលម៉ាស៊ីនត្រជាក់ចុះ នឹងបានជ្រាបក្បោះក្បាយជាង
ការអធិប្បាយនៅក្នុងទីនេះ រីឯពួកជនបទអ្នកស្រែចំការ
គឺជាបញ្ហាមួយដោយឡែកទៀត ។

❧ ចប់ដោយបរិបូណ៌ ❧